

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500—; pentru particulari Lei 400—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300—. În străinătate Lei 800—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

În pragul Anului Nou. — Demagogie întârziată... — Produse cu preț urcat sau cu preț scăzut? — Necuviință. — Neconstituționalitatea reducerii creanțelor. — Societățile anonime. — Regimul devizelor în România. — *Cronica*: Recunoașterea biletelor false de 1000 Lei.

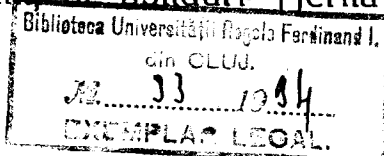
In pragul Anului Nou.

Suntem obosiți.

În decursul anului 1932 am avut de suportat necunoscute emoții. Criza economică, prin care trecem, pare a-și fi ajuns punctul culminant. Avem această impresie, — nu fiindcă s'ar întrezări perspectivele unui început de reînviere a stărilor economice, de venire în fire a oamenilor și a lucrurilor, — ci o avem pentru că ne dăm seama, că efectele distrugătoare ale crizei generale nu-și pot continua acel nebun tempo, fără să nu ducă la o lichidare totală și definitivă a ordinii vechi, dar încă actuale, economice. Ori noi, cari cu toate că vedem năruindu-se în jurul nostru atâtea orândueli crezute vecinice; vedem prăbușindu-se atâtea credințe străvechi, — totuși nu am pierdut toate nădejile în posibilitatea unei reculegeri, a acelei ordini. De aceea, intensificarea grozavă a crizei, oricâte victime ar face, nu o considerăm drept cataclism inevitabil, în fața căruia trebuie să ne resemnăm, așteptându-ne osânda. Nu avem de așteptat vre-o judecată, pentru păcate săvârșite împotriva societății sau a omnirii. Cel mult avem de suportat ispășirea unor greșeli făcute împotriva intereselor noastre. Între aceste scoatem în primul loc lipsa unui simț de solidari-

tate a celor ce cred în vitalitatea ordinii burghezo-capitaliste. Nu s'a organizat nici până azi apărarea cu vrednicie și dârjenie eroică a patrimoniului material și spiritual, moștenit dela înaintași, și pe care ne bazăm toată civilizația zilelor noastre. Pentru aceasta vină merităm toată pedeapsa; mai ales când am putut constata înstăpânindu-se, peste îndrumarea și ocârmuirea treburilor obștești, un tâmpit spirit distructiv și anarhic, fără precedent în trecutul nostru de popor, cu o fire atât de conservativă și cu o mentalitate constructivă. Deși prostia se pedepsește prin adânci suferințe, credem, că acum, când cușitul a ajuns la os, nu vom mai avea mult de așteptat, până ne vom trezi la realitatea adevărată a lucrurilor.

Văzând mai clar decât alți semeni, perspectivele suferințelor zilelor noastre, ne-am dat toată silința să spulberăm indiferentismul atât de rușinos și păgubitor. De ani de zile atragem atențiunea — martori sunt cetitorii noștri, — asupra unor stări paradoxale de lucruri. Am atras atențiunea asupra isprăvurilor conducătorilor politici, am arătat efectele păgubitoare ale legiurilor superficiale și ale măsurilor pripite. Nu am izbutit să ne ajungem scopul evitării unei sdruncinări a organismului Statului. Democrația integrală, continuă a-și scoate în relief valorile descoperite prin cele mai obscure ascunzișuri ale societății, nenoroindu-ne în baza majorității ei numerice. Suntem nemângâiași, văzând cum ni se realizează prevederile sumbre, de cari atât de mult doriām să ne vedem ferită patria.

Bărbaților noștri politici le place, ba chiar și nouă tuturora, — să ne considerăm, prin vorbă, nu prin faptă, drept apărătorii civilizației apusene a Europei, la porțile orientului ei, amenințat de puhoiul distrugător al bolșevismului. În aceasta calitate de fapt aducem din apus și împământenim o serie întregă de instituțiuni și legiuri prea avansate, cari nu corăspund necesităților reale dela noi, căci numai ne scumpesc traiul și ne handicapează producția, în capacitatea ei de concurență, cu cea a altor state, introduse de decenii, ba secole întregi, pe piața comercială internațională. În acelaș timp jurăm și din idiologia bolșevică inovațiuni revoluționare cărora falsificându-le eticheta, când trecem cu ele frontiera concepțiilor capitaliste, credem, că vom grăbi prin aceste împurături și furturi modernizarea țării; credem că vom preveni primejdii închipuite, și că ne vom pregăti din timp, pentru capabilitatea unei concurențe deschise, cu sistemele de producție sovietice și de desfacerea mărfurilor acelei producții.

Amară desamăgire ne vor cauza toate aceste improvizări, cari nu-s bune, decât să facă dovadă: sterilității spirituale ale conducătorilor treburilor obștești; a nepătrunderii femeinice a actualităților; a neînțelegerii tiparelor vremurilor noi, în pragul cărora ne aflăm și a căror structură tot de natură capitalistă trebuie să fie, căci ea și oameni de bună credință, comunismul nu ni-l putem închipui decât într'o lume idealistocristiană, de care suntem atât de departe încă. Experimentările de tot felul și în toate domeniile vieții publice, ce le face democrația pe spinarea noastră a tuturora și în paguba vieții economice a țării, au trecut de limita îngăduită de interesele superioare ale Statului. Simțim cum frontiera economică și socială a țării se mută, prin efectul acelor experimentări, dela Nistru spre Tisa; vedem sporindu-se numărul celor năpăstuiți de pauperizare forțată, la care sunt condamnate rând pe rând diferitele categorii sociale, prin conversiuni, contingări și tot felul de incursiuni ale politiceii, acolo unde nu are ce căuta; auzim murmurul nemulțumirilor și descurajărilor, cărora li s'au epuizat mijloa-

cele unei rezistențe în vederea îndreptării lucrurilor și în nădejdea sfârșirii crizei; ni teamă, că prin surpriză, ne vom vedea puși în fața unei lumi schimbate până la nerecunoaștere, pe care nu o vom mai putea înțelege și ale cărei destine nu le vom mai putea stăpâni.

Băncile românești din Ardeal, Banat și Crișana, cari au fost fortărețele conservării economice și etnice a românilor din vremea de urgie a robiei, sunt tocmai îngenunchiate azi în timpurile libertăților. Azi ele ar fi avut un rol și mai larg, căci ar fi trebuit să servească nevoile creditului, pe care se bazează viața economică modernă, la care avem dreptul de a aspira. Ele sunt însă atacate nu numai cu calomniile stupide, ci sunt compromise în însăși ființa și existența lor, prin legiuri nechibzuite și măsuri de guvernământ, dictate de interesele electorale ale partidelor politice, și nu de cele superioare și eterne ale țării.

Cu ocazia începerii unui an nou, în trecut deși vedeam cum dăm înapoi ca racul, — totuși lăsam uși deschise pentru speranțe, și ne nizuiam, să alungăm deprimarea sufletească. Prin scrisul nostru noi reprezentăm și apărăm interesele băncilor. Astfel fiind, când vedem, că și cei mai buni bărbați, în cari am crezut, au apucat azi pe drumuri fără țel; când vedem băncile părăsire și de ceice s'au bucurat stabil de sprijinul lor bănesc, și mai ales când vedem fășniind la lumina zilei cele mai absurde aberații și vinovate îndemnuri, — să nu se mire nimeni, că suntem stăpâniți de un profund sentiment de nesiguranță, și că ne temem de surprizele zilei de mâine. De osânda prosterității să se teamă numai, ceice au dat lucrurilor îndrumarea pe cari o au azi!

SENIOR.

Demagogie întârziată...

Un romancier modern cu mult talent descrie undeva sbuctumul sufletesc al unei demi-monde, care după ce și-a risipit tinerețea fragedă, nu poate să înțeleagă, că frumusețea pierdută nu mai are leac, iar prietenii de altă dată nu se mai reîntorc, fiindcă nici cozmetica nu le mai poate ascunde semnele implacabile ale bătrâneții.

Cetind reportagiile despre faimosul banchet dela Luzana, fără să vreau mă gândesc la aceasta nenorocită, care refugindu-se la amintirile dispă-

rute, n'a fost în stare să înțeleagă realitatea crudă.

Într'adevăr sunt unii, pentru cari eșecul e ceva inexplicabil și oricâte ar păși, mereu se cranponează de niște iluzii și glorii trecute.

Se vede, că și dl Argetoianu suferă de aceasta maladie, fiindcă nu vrea să înțeleagă că a întârziat nițel cu dictatura și celelalte reforme eroice, iar astăzi din punct de vedere politic numai reprezintă nici o importanță, rămânându-i cel mult satisfacția să se delecteze în titlurile și demnitățile multiple înaintea cărora însă trebuie să pună și cuvintele necruțătoare, că: „a fost“... dar s'a isprăvit.

E trist, când în loc să fi ascultat de Țara întreagă, trebuie să te mulțumești cu lauda și răbdarea prietenilor reconpenși, cu șampanii scump plătite.

În orice caz declarațiile dlui Argetoianu ni se par delicioase, mai ales când știm, că sunt absolut inofensive.

Dacă n'am fi asistat cu toții la cea mai dezastruoasă înfrângere politică a dlui Argetoianu, în care a primit lovitura mortală și vestita sa conversiune, poate, că ne-am îngrozit la auzul teoriilor sinistre, dar așa cel mult ne prăpădim de râs.

Deasemenea ar tremura și capitaliștii de groaza reducerii radicale a creanțelor, dacă n'ar cunoaște deciziunea celor mai înalți magistrați, prin care a fost desavuată monstruoasa concepție juridică a dlui Argetoianu.

La toate acestea mai contribuie și faptul, că am avut cu toții ocazia, să-l vedem pe dl Argetoianu desavuat, în fața Parlamentului chiar și de unii dintre foștii săi colaboratori, deci n'avem nici un motiv să atribuim prea multă importanță concepțiilor sale radicale.

Totuși e amuzant să le privim mai deaproape fatmoasele teorii dela Luzana.

Dl Argetoianu, în primul rând se declară partizan al capitalismului, sistemului parlamentar și condamnă din toate puterile sale dictatura.

Oare nu ne aducem aminte cu toții, când într'o adunare provincială și-a exprimat amărăciunea, că n'a redus creanțele la un sfert? Oare suntem așa de naivi să credem în acest parlamentarism, când numai grație experiențelor sale dictatoriale am avut fericirea să scăpăm de guvernul lorga.

În orice caz preconizează un ciudat capitalism, care ar putea suporta asemenea aberații radicale.

După ce trece în revistă toate aceste teorii bine cunoscute, nu vrea nici mai mult, dar nici mai puțin, decât revizuirea constituției, numai așa tam sam, fără respectarea formelor legale. Frumos parlamentarism și îndeosebi legalism.

Par'că și constituția ar fi legea avocaților, care s'a putut modifica la presiunea străzii, ca astăzi s'avem și cizmărit avocațiale? Nu o fi urând dl Argetoianu să modifice azi mâine și forma de guvernământ? Asemenea enormități în orice caz nu merită nici un comentariu.

Un lucru însă e cert, că masele conștiente încep a se convinge de adevărul acțiunii dlui Dr. Aurel Vlad și nu se mai impresionează de asemenea demagogie întârziată, care în loc să ne refacă numai prăpăd și ruină ar putea semăna.

Dl Argetoianu însă rămâne acel visător incorrigibil, care nu-și poate da seamă, că popularitatea risipită numai are leac.

Dr. BEREGSZÉSZY GABRIEL.

Produse cu preț urcat sau cu preț scăzut?

Lumea se plânge de criza economică în care ne sbatem în prezent. Fiecare urmărește efectele acesteia, fiecare se străduiește să afle și să adauge o cauză nouă la cele presupuse și știute până azi. În definitiv însă, marea masă a populației nu-i preocupată atât de mult de criza economică propriu zis, ci mai mult de greutatea vieții, căreia nu știu cum să-i mai facă față. Muncitorul manual, ca și cel intelectual, rămâne în aceste timpuri veșnic desorientat și nehotărît, când e vorba de fixarea unui buget, care devine din ce în ce mai restrâns, mai nesigur și expus la deficit. Standard-ul of life din care Anglo-saxonii își făceau un titlu de glorie și mândrie și către care tindeau să ajungă și celelalte popoare, pare a aparține trecutului. Ca o ironie a soartei, pare că nicăiri șomerii nu sunt mai numeroși și nu se agită mai tare ca în Anglia și Statele Unite.

Din cauza lipsei de afaceri la particulari sau din cauza încesărilor slabe pe care le are Statul, atât particularii, fie întreprinzători, profesioniști liberi sau funcționari, cât și angajații Statului, au azi venituri reduse. Cum nu se poate spera o ameliorare în această direcție, ori o sporire pe cale normală a veniturilor, fiecare își întoarce privirea către celalalt capitol: cheltuielile. Dar și aici fiecare consumator, ține, cu tot dinadinsul să acopere cât mai multe din necesități cu cât mai puțini bani și să renunțe la cât mai puține din necesități sau să nu renunțe chiar de loc la ele. Cu alte cuvinte consumatorul reclamă preț scăzut, preț cât mai mic, pentru toate produsele ce-i sunt necesare. Dar în căutarea și așteptarea de produse cu preț scăzut, puterea de consumație în general se reduce și mai mult. Ca urmare puterea dinamică, care angrenează și în-

treține producția, ca și consumația bunurilor, slăbește mai departe. Deci criza se agravează.

În țările bogate, totdeauna produsele necesare vieții, ca și serviciile prestate au fost mai scumpe, dar și banul se câștiga cu mult mai ușor, prin circulația intensă și continuă a bunurilor. Din contră țările sărace s'au remarcat totdeauna printr'o viață ieftină, dar și modestă a locuitorilor săi, cari câștigau puțin și aveau și necesități reduse. Criza economică de azi e adevărat că se datorește în bună parte și invențiilor ingenioase, cari au contribuit la desăvârșirea și amplificarea mașinismului și spiritului de inițiativă mai mult decât îndrăzneț de care au dat dovadă americanii. Totuși din viața economică intensă a Statelor Unite, care a durat până către sfârșitul anului 1929, au ieșit după cum era și firesc o serie de teorii de tot felul. Multora li s'au contestat valoarea lor economică. Una din acestea e și teoria salariilor mari, preconizată și pusă în practică de H. Ford, marele fabricant de automobile. Acesta susține că lucrătorul cu salariu mare și cu ore cât mai puține de lucru e totodată și un consumator sigur și bun. În această afirmație e și mult adevăr.

Se cere reducerea prețului la fabricate. Dar această reducere nu se poate opera în mod mai simțitor decât asupra „prețului de cost“, prin comprimarea acestuia. În împrejurările economice de azi acest preț de cost nu poate fi redus decât prin reducerea salariului lucrătorilor (mâna de lucru), căci materia primă pentru toate fabricatele a ajuns la limita ieftinătății, iar impozitele și costul transportului au rămas aceleași. Prin restrângerea și economisirea mâinei de lucru s'ar spori șomajul. De altă parte industriașii trebuie să facă în această epocă de nesiguranță amortizări, cât mai mari, la mașini și instalațiuni, de teama că se vor ivi invențiuni noi, cari ar periclitiza existența lor. Apoi mai e și concurența industriei străine, mai ales în prezent, când fiecare țară tinde să nu mai importeze nimic și în schimb să exporteze cât mai mult.

Cea mai bună dovadă a celor susținute aici e, că criza în care se sbate țara noastră își are sorgintea aproape în întregime în scăderea dezastruoasă a prețului cerealelor. Iată ce s'ar reface prețul cerealelor, s'ar schimba și fața țării, căci atunci când are țărănul bani, are toată lumea...

Trebue să adăugăm pentru lămurirea unei neînțelegeri, că prețul n'a scăzut în aceiași proporție la toate produsele. Produsele agricole, din nefericire, se pot considera ca cele mai depreciate. În Argentina se întrebuințează grâul drept combustibil, iar în Brazilia s'a aruncat cafeaua — care la noi e atât de scumpă — în mare, din cauza stocurilor prea mari, cari nu mai au unde

fi păstrate. Totuși, cum e cel puțin cazul la noi, agricultorul în necazul lui nu-i îndreptățit să afirme că produsele fabricate, deși ceva mai puțin apreciate decât cele agricole, au adus beneficii industriașilor. Cu toate acestea s'a încercat, ca produsele industriale necesare agriculturii — cu ajutorul Statului care a acordat ceva avantaje — să fie ieftinite și deci să devie mai ușor accesibile agricultorilor. Poate că în această privință s'ar fi putut încerca și contrarul: revalorizarea într'o măsură oarecare a produselor agricole.

Ca încheiere ținem să amintim că la formarea prețului urcat pe piață contribuie de multe ori în măsură apreciabilă și „specula“, element de sine înțeles exclus din cele expuse în aceste însemnări.

I. N. B.

Necuviință.

Zicem simplu necuviință, deși felul bagatelizator, cum se raportează în „Foata Poporului“ de aici, despre marea adunare cetățenească dela 26 Decembrie 1932, ținută în orașul nostru, în contra bolșevismului economic, ar merita o calificare mai tare.

Raportorul dlui senator Nicolae Bratu, de sigur nu fără știrea stăpânului său, scrie despre o „Adunare a dlui Dr. A. Vlad la Sibiu“!

De ce adunarea dlui A. Vlad?

Aleargă, ostenește și cheltuește dl Dr. Vlad în acțiunea sa de lămurire a opiniei publice, asupra efectelor converșionii, în vederea vre-unui scop personal-egoistic?

Cine cutează să afirme aceasta?

Sau adunarea a fost a dlui Vlad, fiindcă d-nii Bratu și soții în loc să fie, unde ar trebui, lângă dl Vlad, se complac a persista în chestiunea aceasta în rolul de mameluți ai guvernului, uneori poate chiar în contra convingerii lor mai bune?

Și apoi domnii, cari au convocat adunarea „dlui Vlad“, unii chiar fruntași ai partidului dela putere, nu există, sunt cantități neglijabile pentru dl Bratu?

Mai domol, dle senator Bratu, căci pe lângă necuviința comisă de foata D-Tale te mai faci și ridicol în fața oamenilor cu bun simț!

Prin o coincidență ciudată, în același timp, când noi avem cuvinte de bune aprecieri a atitudinii bărbătești a dlui senator Bratu în adunarea generală recentă a Uniunii Camerelor de Comerț în București — dl Bratu ne dăscălește în foata sa.

Și de ce? Fiindcă nu suntem și noi mameluți și făcându-ne datoria criticăm și desaprobam

leguirile economico-financiare, antieconomice ale guvernului actual, cum le-am combătut și pe cele ale oricăror guverne anterioare.

Noi nu suntem înhămați la carul nici unui partid și apărăm după cea mai bună a noastră știință și conștiință (competența sperăm că nu ni-o contestă dl Bratu!) interesele generale economice financiare ale țării?

Să stăm cu brațele încrucișate în fața atentatelor, ce săvârșesc toate guvernele ultimilor 3—4 ani în contra organizației noastre financiare, pentru ca apoi să vedem poporul împins din nou, în brațele mizeriei și cămătăriei în care s'a săbătut înaintea de 1872.

Fără credit poate exista în zilele de azi un popor?

Distrușe complet băncile și cu ele creditul, ori și numai slăbite, să ni se spună, cu ajutorul căror factori se vor mai putea ridica în viitor, la situații morale și materiale apreciable, splendide chiar, oamenii haraței, muncitori și cruțători ai neamului nostru, cum a fost și este cunoscut de toată lumea și dl Bratu?

D-Sa este o pildă vie și grăitoare și poate mărturisii din propria sa experiență, dacă numai cu eminentele sale calități și fără sprijinul înțelegător al capitalului, dat la timp, și-ar fi putut crea frumoasa situație, morală și materială, ce o are azi și de care ne bucurăm toți oamenii de bine?

Să ni se mai spună unde în lumea aceasta s'a mai legiferat, în zilele noastre, atât de dezastruos în materia economică-financiară, afară de noi și de Sovietia.

Neconstituționalitatea reducerii creanțelor.

Referatul Consiliului Legislativ.

După cum se știe înalta Curte de Casație și Justiție în Secțiuni unite a declarat de neconstituțională Legea pentru asanarea datoriilor agricole în dispozițiile sale cele mai esențiale. — Consiliul Legislativ în avizul dat asupra proiectului inițial al Legii de asanare a dlui Argetoianu, numai minoritatea prin opinie separată a declarat acel proiect de neconstituțional. Acel proiect a fost declarat de constituțional în urma faptului că nu se prevedea reducerea capitalului datorat, ci numai eșalonarea pe 30 ani și reducerea dobânzii.

Dat fiind cinismul dlui Argetoianu, care în urmă supralicitându-se cu ceilalți politicieni a legiferat reducerea capitalului, s'a făcut mare caz de acești domni că Consiliul Legislativ a opinat constituționalitatea legii!

S'a dat însă ocaziune Consiliului Legislativ să-și spună opiniunea atunci când un proiect de

lege prevedea reducerea capitalului. Într'adevăr dl Dr. N. Lupu a depus un proiect de lege, din inițiativa parlamentară, pentru asanarea datoriilor urbane, prevăzând reducerea capitalului cu 60%! Pentru a cunoaște opiniunea Consiliului Legislativ, reproducem avizul dat la acest proiect de lege:

Consiliul legislativ Secțiuni-Unite

Aviz Nr. 2

Ședința dela 7 Septembrie 1932.

Sub președinția dlui I. Ionescu-Dolj.

Prezenți fiind:

D. G. Slătineanu, președintele secției III, și dnl consilier permanent: Al. Vârzaru, C. Vârgolicei, G. Sărățeanu, I. Filitti, D. Ispasiu, I. Setlacec, M. Măgureanu și Al. Degeanu.

Raportor al lucrării dnl: G. Slătineanu, C. Vârgolicei și M. Măgureanu.

Referent dl Al. P. Gane.

La ordinea zilei fiind proiectul de lege pentru convertirea tuturor datoriilor agricole și urbane, înaintat Consiliului de Președinția Adunării Deputaților cu adresa Nr. 5451 din 1 Septembrie 1932 și înregistrată la acest Consiliu sub Nr. 923 din 2 Septembrie 1932.

Ascultând pe dnl raportori, Consiliul,

Constată că proiectul de lege supus examinării sale, proiect privitor la conversiunea atât a datoriilor particulare, cât și ale statului față de creditorii săi, urmărește reducerea, adică tăierea, fără consimțământul creditorilor, a 60 la sută din creanțele purtând o dată anterioară lui 1 Iunie 1931 (cu excepțiile specificate la art. 1 din proiect).

Proiectul de lege urmărește a realiza reducerea (conversiunea în textul său) a creanțelor referitoare la totalitatea datoriilor contractate atât de particulari între dânșii, cât și a datoriilor statului față de furnizorii săi, de deținătorii de rente, cupoane, bunuri de tezaur etc., cât și față de acei ce au obținut hotărâri definitive împotriva statului.

Consiliul, luând în examinare proiectul în conformitate cu legea sa organică (art. 2, alin. c), își propune să analizeze dacă el este sau nu în cadrul Constituției și în armonie cu celelalte legi care stabilesc ordinea juridică a statului nostru.

1. Din însuși textul proiectului și în special din art. 1, se vede că scopul urmărit este tăierea tuturor datoriilor, dela stat, băncii și dela particulari, oricare ar fi natura acestor datorii (capital, procente, cheltueli) și oricare ar fi motivul contractării și obiectul lor (urbane sau agricole), proiectul prevăzând numai ca ele să fie contractate între cetățeni români până la data de 1 Iunie 1931, cu excepția cazurilor enumerate la art. 7. Toate aceste creanțe urmează a fi reduse cu 60% din cuantumul lor, restul de 40 la sută numai urmând a fi plătit creditorilor în curs de 15 ani, cu dobândă de 4 la sută.

Această reducere de creanțe se face fără consimțământul proprietarilor, adică a credito

rilor și fără nici un fel de despăgubire a acestora din partea cuiva.

În acest fel se aduce o atingere a drepturilor patrimoniale ale unei întregi categorii de contractanți (creditorii), deși atât în dreptul nostru, cât și în jurisprudența noastră, este bine stabilit că asemenea atingeri nu se pot aduce fără a nu se contraveni la dispozițiunile constituționale.

Într'adevăr atât în Constituțiunea veche dela 1866 (art. 19), cât și în cea dela 1923 (art. 17), se prevăd în mod formal garanții de respectare a dreptului de proprietate de orice natură, deci și sub forma de creanță, indiferent dacă este vorba de relațiunile între particulari sau între stat și particulari. Constituantul a întrebuițat termenii generici de „proprietate de orice natură”, înțelegând prin aceasta să garanteze ori ce formă a dreptului de proprietate.

Aceasta reiese din chiar desbaterile ce au avut loc în Adunările Constituante din 1923. Într'adevăr, la art. 18 din proiectul de Constituție dela 1923 (devenit azi art. 17), la alin. 1 s'au suprimat cuvintele: proprietate imobiliară, și mobilă, proprietate intelectuală, literară, artistică, industrială și, în genere, proprietatea”, lăsându-se textului următoarea redacțiune: „proprietatea de orice natură...”. Suprimarea enumerării diferitelor categorii de proprietate s'a făcut pentru considerațiunea că în textul rămas ele se cuprindeau implicit, iar o enumerare nu putea decât să creeze dificultăți în calea altor categorii de proprietate pe care legea le-ar fi consfințit mai târziu. (Desbaterile Camerei la art. 17).

În ce privește faptul că art. 17 din Constituție se garantează în mod expres „creanțele asupra statului”, această redacțiune nu este de natură a constitui „per a contrario” un argument în sensul că numai pe aceste creanțe ar fi voit constituantul să le garanteze. Explicațiunea menținerii acestor termeni din constituția dela 1866 și în art. 17 din Constituția dela 1923, este de ordin istoric. Constituantul din 1866 a reprodus textul Constituției franceze din 1848, de teama ca nu cumva un angajament luat de o guvernare să nu fie respectat de alta ce-i urmează și ca statul să nu aibă posibilitatea — dată fiind puterea sa — să anuleze la un moment dat obligațiunile pe care le contractează ca orice alt particular. Despre creanțele între particulari, este inutil să se mai vorbească, ele rezultând din convențiuni între părți, ce nu puteau fi obiectul unei intervențiuni a statului. Deci, din redacția art. 17 rezultă un surplus de garanție pentru respectarea obligațiunilor contractate, chiar dacă acestea privesc statul. (Vezi desbaterile Constituantei dela 1866, p. 152—153), Al. Pencovici.

Dealtfel, menținerea textului codului austriac (paragraful 353) de către legiuitorul nostru chiar după Constituția din 1923, dovedește în mod evident că în noțiunea de proprietate sunt cuprinse toate formele sale.

Într'adevăr, paragraful 353 — amintit mai sus — prevede că „tot ce aparține cuiva, toate lucrurile sale, corporale, cât și incorporale, constituie proprietatea sa”.

Jurisprudența noastră n'a variat niciodată asupra acestei chestiuni. Ea este fixată în acelaș fel de a vedea în dispozițiunile constituționale o deplină garanție a dreptului de proprietate sub orice formă ar fi și în special, sub forma drep-

tului de creanță. Ne referim în acest scop la recentele deciziuni ale Inaltei Curți de Casație cu Nr. 37 și 51 din 1930, 18 din 30 Aprilie 1931 și 15 din 3 Martie 1932.

Aceasta cu atât mai mult astăzi, în societatea capitalistă, în care formele de proprietate, necorporală au luat o dezvoltare atât de mare, încât negarantându-se aceste forme de proprietate se aduc grave atingeri în existența societății actuale.

Prin proiectul de lege se ating deci, în mod vădit drepturile patrimoniale ale creditorilor români, fie că aceștia au creanțe asupra statului, fie că le au asupra particularilor. În acest chip se calcă dispozițiunile art. 17 din Constituțiune, care garantează proprietatea sub orice formă, deci și sub aceea de creanță, călcare ce apare tot atât de evidentă atât pentru creanțele asupra statului, cât și pentru acelea dintre particulari. Reducerea acestor creanțe, care echivalează cu o adevărată expropriere, Consiliul crede că nu s'ar putea face, în conformitate cu dispozițiunile Constituției (art. 17), decât în baza unei juste și prealabile despăgubiri, stabilită de justiție.

2. În privința urmărilor pe care le-ar avea din punct de vedere economic acest proiect, după ce ar deveni lege, este suficient a arăta că prin reducerea forțată, pe cale legală a creanțelor, fără asentimentul creditorilor, se va ajunge, în mod sigur, la o situațiune de neîncredere generală în raporturile dintre particulari, dintre stat și particulari și pe cale de consecință și în raporturile de credit ale țării cu străinătatea. Creditul nu poate fi consolidat — este în deobște recunoscut — decât prin legăturile ce garantează în mod constant proprietatea, ca și respectarea și executarea punctuală a obligațiunilor contractuale.

Ori, prezentul proiect de lege modifică radical ordinea juridică din țară în ceea ce privește obligațiunile contractuale, fie între particulari, fie între stat și particulari. Prin el se anulează toate dispozițiunile din codul și procedura civilă, relative la ipotecă, la privilegiu la executarea tuturilor drepturilor reale ce decurg din codul civil, azi în vigoare. Prin această răsturnare a ordinii juridice, stabilite în cadrul Constituțiunii, nu se poate ajunge în viitor decât la suprimarea cu desăvârșire a creditului, ceea ce nu poate constitui din punct de vedere economic o soluție a problemei ce se urmărește prin proiectul de lege.

Astfel fiind, Consiliul este de părere că și din acest punct de vedere proiectul de lege are — pe lângă dispozițiunile neconstituționale un caracter antieconomic.

Președinte:

Președintele secției III.

I. Ionescu-Dolj.

G. Slătineanu.

Consilieri permanenți:

I. C. Filitti, G. Sărățeanu, D. Ispasiu, I. Stela.

Referent titular: A. P. Gane.

Deci organele autorizate de Constituție: Inalta Curte de Casație și Consiliul Legislativ și-au spus cuvântul, declarând de neconstituționale faimoasele legi de asanare. Totuși dl Prim-ministru Iuliu Maniu, marele legalist și om politic „la adevăratul constituționalism” perseverează în ereziile nu numai economice, ci și constituționale ale dlui Argetoianu I..

Societățile anonime

nu sunt impuse la taxa statistică anuală de 1% asupra venitului imobilelor scutite la elementar.

Art. 8 al Legii pentru unele măsuri financiare urgente (publicată în M. O. Nr. 237/1932), impune începând cu anul curent pe proprietarii nouilor clădiri scutite de impozitul elementar (pe clădiri) la o taxă statistică anuală de 1% calculată asupra valorii locative a imobilului respectiv. Această taxă se va percepe pe tot timpul cât durează scutirea.

Deoarece societățile anonime, între cari și băncile, de fapt nu beneficiază de scutirea imobilelor lor la elementar, oricât ar poseda brevet de scutire pentru nouile clădiri, este natural, că aceste societăți numai pot fi impuse și la taxa statistică. Înțelegem aci toate întreprinderile comerciale și industriale, bănci etc., cari sunt supuse impozitului pe venitul întreprinderilor comerciale și industriale (art. 30 și următorii din L. C. D.)

Acestor întreprinderi în realitate li s'a ridicat beneficiul scutirii după imobilele lor, cari de altfel ar intra în prevederile art. 17 și 17 bis. L. C. D., — prin faptul, că la impozitul comercial (industrial) precum și la complimentar și adiționale sunt impuse și după venitul acestor imobile. Astfel o societate care posedă o clădire nouă, pentru care clădire are brevet de scutire în regulă, nu va fi impusă după venitul (valoarea locativă) acestei clădiri la impozitul elementar pe clădiri, în schimb însă venitul acestei clădiri va fi impus la impozitul elementar comercial (industrial) în conformitate cu adausul la § 79 din Instrucțiunile legii (M. O. Nr. 45/924), care între altele spune: „venitul imobilelor scutite de impozitul elementar, agricol sau pe clădiri, intră în compunerea beneficiului supus la impozitul comercial sau industrial, ca și sumele ce se încassează în plus în cazul când venitul constatat de Comisia de recensământ s'a sporit ulterior“.

Asemenea M. O. Nr. 79 din 1929, publică următorul adaus la § 79 ca aliniat ultim: „Venitul imobilelor construcții noi, scutite de impozitul pe clădiri, proprietatea societăților anonime, nu se scade din venitul comercial cu ocazia impunerii lor la comercial etc.“.

Rezultă deci, că societățile anonime comerciale în toate cazurile plătesc impozitul elementar și adiționalele după imobilele lor, fie acele de formă scutite, sau nu, cu singura deosebire, că dacă de formă sunt scutite ele nu sunt impuse la impozitul elementar pe clădiri, ci la cel elementar pe veniturile comerciale, care în unele cazuri poate fi mai mare decât cel pe clădiri. Scutirea deci e numai teoretică, pe hârtie, nu și în realitate.

Acelaș este cazul și cu clădirile societăților industriale, al căror venit se impune la impozitul industrial, dacă clădirea respectivă este afectată scopului industriei. Aceasta în conformitate cu § 75 din Instrucțiuni care spune: „Veniturile imobilelor afectate unei indu-

striei cari aparțin exploatatorilor și cari n'ar putea servi decât în scopul întrebuințării lor, fiind legate de exploatare, sunt cuprinse în veniturile din exploatare, ne mai fiind impuse la impozitele agricole sau pe clădiri“.

Motivul introducerii în Lege a acestei dispozițiuni a fost că venitul unor astfel de imobile n'ar putea fi determinat aparte, întrucât valoarea lor locativă nu este independentă, ci legată de exploatare, fără de care aceea valoare locativă n'ar mai exista sau ar fi prea neînsemnată față cu valoarea lor.

Celelalte clădiri ce le-ar poseda o societate industrială, cari nu ar fi direct afectată industriei, urmează regimul arătat mai sus la societățile comerciale, adică se impun la clădiri dacă nu au scutire, iar dacă au scutire (teoretică) se impun la industrial.

Este evident deci, ca după aceste clădiri scutite numai în teorie, nu se va mai plăti taxa statistică.

Cum însă percepțiile fiscale nu controlează starea faptică astfel după cum e arătată mai sus, ci se orientează numai în rolurile impozitului pe clădiri, ele procedează la încassarea taxei statistice în toate cazurile, în cari constată că imobilele nu au fost impuse la clădiri. Deocamdată au emis somațiuni celor interesați pentru plata acestei taxe. Întreprinderile cari cad în categoria celor sus arătate se vor adresa deci percepțiilor respective, cerând să fie descărcate de taxa statistică în baza faptului, că venitul imobilelor lor este impus la impozitul elementar (comercial sau industrial), după cum s'a arătat mai sus.

N. OPRÎȘIU.

Regimul devizelor în România.

Ministerul de Finanțe — direcțiunea generală a vămilor — a trimis tuturor punctelor vamale următoarea circulară cu privire la regimul devizelor în România.

Conform legii pentru comerțul de devize, publicată în Monitorul Oficial Nr. 230 din 1 Octombrie 1932 și regulamentului acestei legi, publicat în Monitorul Oficial Nr. 250 din 25 Octombrie 1932, cumpărarea și vânzarea de devize și valute se face numai de Banca Națională și la Banca Națională a României, atât la centrala sa din București, cât și la toate sucursalele sau agențiile sale din toate orașele, capitale de județ.

Valutele pot fi oferite spre vânzare și la birourile oficiale de schimb de pe lângă caserile gărilor dela frontieră.

Instrucțiunile privitoare la vânzările și cumpărările de devize sau valute, cuprind următoarele dispozițiuni:

Cumpărări de devize.

1. Cine dorește să cumpere devize sau valute, trebuie să facă cerere în scris Băncii Naționale a României, pe formularul special ce se găsește la Bancă, la care se alătură toate documentele, cerute de formular, cari dovedesc nevoia reală a unei plăți în străinătate.

2. Cine posedă devize sau valute proprii nu le poate transmite în străinătate spre a face plăți cu ele, decât cu autorizația Băncii Naționale.

3. Orice cerere de devize trebuie să conțină declarațiunea precisă a solicitatorului, că nu posedă devize proprii.

4. Plata cu Lei a datorțiilor către creditorii sau furnizorii străini, fie prin remitere directă, fie plătind reprezentanților lor în țară sau voiajorilor lor, fie făcând plăți în țară, din ordinul lor, nu e permisă decât cu autorizațiunea Băncii Naționale.

5. Exportul de Lei sub orice formă: efectiv, în cont, acțiuni, bonuri acreditive etc., este interzis.

Vânzări de devize.

1. Devizele sau valutele nu pot fi oferite spre vânzare decât Băncii Naționale a României.

2. Devizele provenite: din exportul din România, din credite obținute în străinătate, sau din orice altă proveniență, vor fi cedate imediat după realizare, Băncii Naționale a României.

3. Creditările cu Lei ale conturilor străine provenite din remiteri de Lei din străinătate, efectiv sau în cont, nu se pot face decât cu autorizația Băncii Naționale.

4. Documentele mărfurilor exportate din România vor fi depuse spre încasare numai la Banca Națională sau la una din băncile autorizate de ea.

Dispozițiuni pentru călători.

1. Călătorii care intră în țară sunt obligați să declare valutele, devizele sau Lei ce au asupra lor, pe cari agenții vamali îi vor trece în pașaport.

2. Schimbul valutei se face numai la Banca Națională sau la ofițerile de pe lângă casierile gărilor de la frontiere.

Pentru schimbul efectuat se va da o notă probatorie.

3. Călătorii nu pot ieși din țară cu valute, devize sau Lei sub nici o formă, decât cu autorizațiunea Băncii Naționale a României, pe care o vor prezenta pentru control, personalului vamal la frontieră.

Această autorizațiune nu e necesară:

a) când călătorul nu are asupra sa decât 2000 Lei în monedă românească și 5000 Lei în monedă străină, adică 7000 Lei în total;

b) când călătorul este în transit prin România, dacă valutele au fost trecute în pașaport la intrarea în țară.

4. Călătorii cari ies cu shilingi austriaci, pengöe sau coroane cehoslovace, au în orice caz nevoie de autorizațiunea Oficiului de Compensație de pe lângă Banca Națională a României.

Sanefțiuni.

1. Acei care vor contraveni dispozițiilor luate în baza legii prin hotărârea Consiliului de miniștri sau prin normele stabilite de Banca Națională, conform art. 2 din lege, vor fi pedepsiți cu amendă dela 5000 până la 300.000 Lei și cu închisoare dela 15 zile la 3 luni.

Exportatorii cari, în timpul cât va fi în vigoare hotărârea Consiliului de miniștri, de reglementarea devizelor, se vor dovedi că au făcut declarațiuni neexacte Băncii Naționale, asupra mijloacelor străine de plată ce urmează să primească, vor fi pedepsiți cu închisoare dela 1 lună la 3 luni și amendă de Lei 10.000—500.000 Lei, iar cei ce vor exporta, fără autorizație, mijloacele de plată străine, bilete ale Băncii Naționale sau valori mobiliare de orice categorie, române ori străine, vor fi pasibili de amendă de Lei 10.000—1.000.000 Lei, și de închisoare dela 1 lună la 6 luni. Dacă exportarea unor asemenea valori a fost încercată, dar nu a izbutit, culpabilul va fi pedepsit cu amendă până la 50.000 Lei și valorile vor fi confiscate în folosul statului.

Cei cari, încălcând dispozițiunile hotărârii consiliului de miniștri, vor face comerț cu mijloace de plată străine, vor fi pasibili de închisoare dela 3 luni la 1 an și la amendă dela 50.000—1.000.000 Lei, iar valorile, constituind obiectul infracțiunii, vor fi confiscate în folosul statului.

2. Conducătorii și producătorii întreprinderilor de toate categoriile și particularii, cari vor efectua sau înregistra operațiuni de devize interzise sunt pasibili de aceleași pedepse ca mai sus.

Complicilor și tănuitorilor li se vor aplica aceleași pedepse.

3. Instanțele de judecată vor putea ridica celor vinovați și dreptul de a exercita orice comerț pe timp limitat, în cazul când infracțiunea a fost comisă în localul unde infractorul exercită profesiunea sa.

CRONICA

Recunoașterea biletelor false de 1000 Lei. Lămuririle Băncii Naționale. Banca Națională aduce la cunoștința generală că în ultimul timp s'au descoperit câteva încercări de falsificare a biletului de 1000 Lei.

Falsificatorii au fost arestați, după ce însă reușise să pună în circulație parte din biletele falsificate.

Publicul este rugat — în interesul său, — să observe cu atențiune biletele de 1000 Lei ce primește, ținând seamă că biletele false se pot recunoaște:

a) După hârtie care este de o calitate inferioară, culoarea mai închisă, lipsindu-i luciul caracteristic biletelor bune.

b) Prin filigrane care sunt mai puțin clare și al căror desemn nu are asemănarea și armonia tonurilor din filigranele biletelor bune.

c) Tiparul acestor bilete observat cu atenție prezintă lipsuri și necăciuni de cerneală.

d) Literile și cifrele din colțuri și mijlocul biletului, au altă tăietură, nepotrivindu-se cu ale biletelor bune.

e) Culoarea cernelurilor este mai închisă, bătând în verde, pe când a biletelor bune este de un albastru clar.